

COOMPANION

Göteborg

Eva Ternegren

- Rådgivare/konsult
- Utbildare
- Styrelsestödjare
- Arbetat med ekonomiska föreningar i 30 år
- Mobil: 0705-363292 | e-post:
eva.ternegren@coompanion.se
- www.coompanion.se

Dagens program Lotsutbildning

1 oktober 2020

- Grundläggande om ekonomisk förening
- Kapitalförsörjning i ekonomiska föreningar
- Något om jämförelser med andra associationsformer
- Värdeöverföringar i ekonomiska föreningar

Kooperativt företagande

- Kooperativa företag finns i hela världen
- De flesta kooperativ i Sverige är bostadskooperativ
- Finns också arbetskooperativ och konsumentkooperativ ökar i antal

Ekonomiska föreningar – associationsform anpassad för kooperativ

Första föreningslagen kom 1895, Lag om registrerade föreningar
för ekonomisk verksamhet

1911 kom Lagen om ekonomiska föreningar

1951 kom Lagen om ekonomiska föreningar i ny form

1987 kom nästa uppdatering av lagen

1916 antogs propositionen Modernisering av lagen om
ekonomiska föreningar

Nu gällande lag Lag om ekonomiska föreningar trädde i kraft 1
juli 2018 (2018:672)

Lagen utgår från de internationella kooperativa principerna

- Frivilligt och öppet medlemskap
- För medlemmarnas ekonomiska intressen
- Ska driva ekonomisk verksamhet
- Medlemmarna ska delta aktivt
- Demokratisk medlemskontroll - en person – en röst
- Samhällshänsyn

Medlemskapet i ekonomiska föreningar

- Medlemskapet är i princip ”öppet” för alla som uppfyller medlemskraven
- Medlemskapet kan begränsas av verksamhetens art eller omfattning
- Medlem kan delta som konsument, brukare av tjänster, producent eller som anställd.
- Medlemskapet är alltid personligt, men kan innehas av juridisk person också
- Minst tre medlemmar måste en förening ha

Medlemskap och andel

- Ett medlemskap innebär att medlemmen har en andel i föreningen
- En andel kan ärvas/skiftas/överlåtas
- För att en förvärvad andel ska leda till medlemskap måste föreningen godkänna den nya personen och hen måste uppfylla föreningens krav

Syfte och verksamhet

- Syftet ska vara att främja medlemmarnas ekonomiska intressen
- Föreningen kan också ha andra mål och syften
- Föreningen ska bedriva ekonomisk verksamhet, ska framgå av stadgarna vad den består av

Medlems deltagande

- Medlemmen ska vara aktiv – det vill säga delta i ”samhandeln” i föreningen
- Föreningen har inget eget vinstsyfte
- Därför ska i princip självkostnadsprincip gälla kring betalning för tjänster, produkter, hyror
- Utesluter inte att föreningen kan behöva gå med överskott till investeringar och marginaler
- Medlemmarna förfogar över vinsten

COMPANION

Att bilda en ek.för. - registreringskrav

- Det ska finnas minst tre medlemmar
- Antagna stadgar som kan godkännas av Bolagsverket
- Protokoll från konstituerande stämma och första styrelsemöte
- En styrelse bestående av minst 3 ledamöter
- En revisor är vald

Föreningen måste registreras på Bolagsverket för att ha rättskapacitet. Namnet är unikt för föreningen.

Om årsredovisning och ekonomisk förening

- Årsredovisningslagen kräver att föreningen upprättar en årsredovisning
- Årsredovisningen är offentlig
- Den behöver bara lämnas till Bolagsverket om någon ställer krav på det
- Årsredovisning ska överlämnas till revisorn senast tre veckor före stämman och tillhandahållas medlemmarna senast 2 veckor innan stämman

Kapitalförsörjning

Insatser och
förlagsinsatser

Investerande medlem

Medlemslån, avgifter

Medlemsinsats

- Medlem ska betala insats i föreningen, motsvarar aktien i ett AB
- Finns inga beloppsgränser för insatsen, från 1 krona och uppåt. Kan betalas som apportegendom
- Medlem ska betala minst en insats, om stadgarna medger kan medlemmar också delta med frivilliga insatser/överinsatser.
- Grundregeln är att medlemmen får tillbaks insatsen när hen utträder som medlem. Går att stadga annorlunda. Gäller inte om föreningen egna kapital är förbrukat helt eller delvis
- Insatserna utgör en del av det bundna egna kapitalet i föreningen

Investerande medlem 1kap 1a, m.fl

- = Medlem som vill investera men inte vara aktiv i föreningen
- Är jämställd med vanliga medlemmar avseende på rösträtt, förvaltningsrättigheter och rätt till vinstutdelning
- Medlemskategorin får inte ha mer än 1/3 av rösterna på en stämma

Mer om investerande medlem

. Reglering om Investerande medlem måste finnas med i stadgarna, om föreningen ska tillämpa det

- Räknas inte bland medlemmarna vid tillämpning av regler för bildande och likvidation

- Syftar till att få in mer kapital i föreningen

Om förlagsinsatser

- En insats som kan göras utöver den obligatoriska insatsen
- Inrättades för att finansiera ny verksamhet eller för att slippa låna
- Förlagsinsatserna är bundna en viss tid, 5 år – tvingande
- Kan ge insatsränta men det är då bundet till stämmobeslut varje år

Mer om förlagsinsatser

- Kan göras av både medlemmar och icke medlemmar – ger ingen rösträtt för icke-medlemmar
- De är en del av det egna kapitalet och det finns inga beloppsgränser
- Måste regleras i stadgarna om de ska förekomma

Att fundera över kring insats

- Frivilliga insatser – ska det förekomma?
- Förlagsinsatser – måste i så fall anges i stadgarna – för bara medlemmar eller andra också?
- Storlek på insats
- Begränsning i återbetalning?

Medlemslån – medlem lånar ut till föreningen

- Kan ibland vara mer flexibelt än insatser
- Bra (eller ibland) enda alternativ till banklån
- Regleras med skuldebrev mellan förening och medlem
- Parterna avgör ev räntenivå

Avgifter

- Årsavgift kan en ek.för ta ut – ska anges i stadgarna + maxbelopp, ska täcka administrativa kostnader
- Serviceavgifter kan tas ut för tjänster som medlemmarna använder. Beslutas av styrelsen

Former av värde-överföring

- Vinstutdelning (insatsemission, utdelning på insatsränta)
- Som gottgörelse
- Minskning av reservfonden för återbetalning till medlemmarna
- Gåva till allmännyttigt ändamål

Vad är en värdeöverföring?

- Affärshändelser som medför att föreningens förmögenhet minskar och som inte har rent affärsmässig karaktär för föreningen eller är ett naturligt led i föreningens ekonomiska relation till medlemmarna

insatsemission

- Ett sätt att behålla kapital i föreningen men ”öronmärka” den för en enskild medlem
- Innebär att överskottet i föreningen överförs till medlemmars insatskonton enligt reglerade principer
- Återfås av medlemmen vid utträde – är fram till dess en del av föreningens bundna kapital

Utdelning och gottgörelse

- Utdelning på vinst kan ske som insatsränta per andel
- Kan också ske som gottgörelse, en slags ”återbetalning” på verksamhetens resultat
- Om vinstutdelning ska ske ska styrelsen upprätta ett motiverat förslag till beslut
- Stämman får inte fatta beslut om vinstutdelning i större utsträckning än vad styrelsen föreslagit

Disposition av föreningens vinst- exempel i stadgar

Fritt eget kapital ska enligt den fastställda balansräkningen, ska enligt föreningsstämmans beslut helt eller delvis

- föras i ny räkning
- fonderas för särskilt ändamål
- utdelas som insatsränta på medlemsinsatserna
- Överförs till medlemsinsatserna genom insatsemission i förhållande till respektive medlems

.....

Upplösning – vanligaste formulering i stadgar

”Vid föreningens upplösning ska föreningens behållna tillgångar fördelas mellan medlemmarna så att de först får ut sina medlemsinsatser. Vad som därefter återstår delas lika mellan medlemmarna

•**Alternativ :**

Vid föreningens upplösning ska ska föreningens behållna tillgångar fördelas enligt följande.....”

Beslut om upplösning av förening ska fattas med 2/3 majoritet på en föreningsstämma

Avgränsning andra associationsformer – Bostadsrättsförening

- En bostadsrättsförening är en sorts ekonomisk förening – regleras av bostadsrättslagen
- I bostadsrättslagen hänvisas till lagen om ekonomiska föreningen på områden som BRL inte reglerar
- En BRF har ett mer begränsat syfte en ekonomisk förening
- En byggemenskap kan starta som en ekonomisk förening för att sedan via stadgeändring bli en bostadsrättsförening

Avgränsning andra associationsformer – Kooperativ hyresrätt

- En kooperativ hyresrättsförening är en sorts ekonomisk förening – regleras av Lag om kooperativ hyresrätt
- I den lagen hänvisas till lagen om ekonomiska föreningen på områden som inte är reglerade i lag om kooperativ hyresrätt
- En KHR har ett mer begränsat syfte en ekonomisk förening
- En byggemenskap kan starta som en ekonomisk förening för att sedan via stadgeändring bli en kooperativ hyresrättsförening

Ideell förening

- Finns ingen lagstiftning kring ideell förening
- En ideell förening ska ha ett ideellt syfte – motsatsen till en ekonomisk förening
- Om den verkar för sina medlemmars ekonomiska intressen med ekonomisk verksamhet är den en oregistrerad ekonomisk förening
- Det är inte lämpligt att organisera boende i denna form, om det inte handlar om verksamhet som inte berör ekonomi

Tack för idag

- Funderingar? – kontakta mig gärna per telefon eller mail!

